

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Socionomprogrammet

Samverkan i ärenden med våld i nära relationer

Socialekreterares och polisers erfarenheter

Cooperation in cases of violence in close relationships – Experiences from social workers and police investigators

Författare: Sally Aljebouri

Handledare: Eva Randell

Examinator: Peter Nilsson

Ämne: Socialt arbete

Kurskod: SA2020

Poäng: 15 poäng

Examinationsdatum: 18 januari 2019

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Högskolan Dalarna – SE-791 88 Falun – Tel 023-77 80 00

Förord

Jag vill tacka min handledare Eva Randell för det fina stödet och de värdefulla synpunkterna under uppsatsskrivandet.

Jag vill även rikta ett stort tack till samtliga intervjupersoner som ställt upp, utan er hade det inte varit möjligt att genomföra denna uppsats!

Slutligen vill jag rikta ett stort tack till min mor och mina vänner som har stöttat och uppmuntrat mig under uppsatsens gång.

Sammanfattning

Syftet med studien var att undersöka socialsekreterares och polisers upplevelser och erfarenheter av samverkan mellan dessa två myndigheter vid mäns våld mot kvinnor och barn i nära relation. Metoden som användes var en kvalitativ med semistrukturerade intervjuer. Tre socialsekreterare inom socialtjänsten samt två utredare inom polisen har intervjuats.

Samverkan användes som teoretisk tolkningsram. Resultatet visade att samverkan uppfattas som mer omfattande och strukturerad när barn finns med i bilden, jämfört med våldsutsatta kvinnor utan barn och att olika arbetssätt, rutiner, sekretessbestämmelser, resursbrist och tidsbrist påverkar samverkan. Resultatet visade också att personliga relationer påverkar samverkan och att det finns kunskap och medvetenhet kring våld i nära relationer hos båda myndigheterna. Samverkan mellan socialtjänsten och polisen är nödvändig eftersom den bidrar till att hjälpa de våldsutsatta kvinnor och barn till att få den hjälp och stöd de behöver.

Nyckelord: Mäns våld mot kvinnor och barn i nära relation, polismyndighet, riskbedömningsinstrument, samverkan, socialtjänst, samverkansmodellen.

Abstract

The purpose of this study was to investigate social workers and police investigators perceptions and experiences of cooperation between the two authorities in cases of violence against women and children by men in a close relationship. The method used was qualitative with semi-structured interviews. Three social workers in the social services and two police investigators were interviewed. Cooperation was used as a theoretical frame. The result showed that cooperation is perceived as more extensive and structured when children are involved, compared to when women without children are abused. Collaboration is affected by different work methods, procedures, rules of confidentiality, lack of resources and time. Results showed further that personal relationships affect cooperation and there is knowledge and awareness of violence in close relationships in both authorities. Cooperation between social services and the police is necessary and contributes to help abused women and children to get the support they need.

Key words: Violence against women and children by men in a close relationship, police authority, risk assessment instrument, cooperation, social services, collaboration model.

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformulering.....	2
2	Syfte och frågeställningar.....	4
2.1	Syfte	4
2.2	Frågeställningar.....	4
2.3	Avgränsningar	4
2.4	Disposition.....	4
3	Bakgrund	6
3.1	Centrala begrepp	6
3.2	Lagstiftning, riktlinjer och bedömningar	7
3.2.1	Samverkan.....	7
3.2.2	Socialtjänstens ansvarsområde	7
3.2.3	Polisens ansvarsområde.....	8
3.2.4	Nationell strategi	8
3.2.5	Bedömningsinstrument	9
4	Tidigare forskning	10
4.1	Den strukturerade samverkan.....	10
4.2	Samverkan gällande våld i nära relationer	11
4.3	Barnahusmodell	12
4.4	Riskbedömningsinstrument.....	13
5	Teoretisk tolkningsram.....	14
6	Metod	16
6.1	Forskningsdesign	16
6.2	Litteratursökning.....	16
6.3	Datainsamling.....	17
6.4	Urval	17
6.5	Genomförande av datainsamlingen.....	18
6.6	Databearbetning och analys	18

6.7	Etiska överväganden.....	19
6.8	Metoddiskussion.....	20
6.8.1	Trovärdighet, tillförlitlighet och överförbarhet	21
7	Resultat	23
7.1	Samverkan i praktiken.....	23
7.1.1	Samverkansträffar.....	23
7.1.2	Ärendetyper och samverkansformer	24
7.2	Hinder i samverkan	26
7.2.1	Juridiska hinder.....	26
7.2.2	Tids- och resursbrist	27
7.2.3	Skilda bedömningar	28
7.3	Önskemål och möjligheter.....	28
7.3.1	Tydliga kommunikationsvägar.....	28
7.3.2	Stötta och hjälpa varandra	28
8	Diskussion	30
8.1.1	Upplevelser av praktisk samverkan mellan socialtjänst och polis	30
8.1.2	Hinder i samverkan	33
8.1.3	Möjligheter i samverkan/förslag för bättre samverkan.....	34
8.2	Förslag på fortsatt forskning	35
8.3	Slutsatser	35
	Referenser.....	37
	Bilaga 1 – Informationsbrev	42
	Bilaga 2 – Intervjuguide	44
	Bilaga 3 – Etisk egengranskning.....	46

1 Inledning

I en tidigare kurs på socionomprogrammet genomförde jag en intervju med en polis gällande ämnet våld i nära relationer. Då väcktes mitt intresse för myndighetssamverkan i dessa ärenden och mer specifikt hur polisen och socialtjänsten samverkar. Valet av denna studie gjordes för att få djupare kunskaper i samverkan mellan socialtjänsten och polisen i ärenden som rör mäns våld mot kvinnor i nära relationer.

Mäns våld mot kvinnor är idag ett erkänt globalt samhällsproblem och en kränkning av de mänskliga rättigheterna (NCK, u.å.). Våld i nära relationer drabbar både kvinnor och män, men kvinnor drabbas i större utsträckning av upprepat och mer allvarligt våld (Socialstyrelsen, u.å.). I Brottsförebyggande Rådets (Brå) nationella kartläggning framkom att cirka 7 procent av kvinnor är utsatta för våld i nära relation (Frenzel, 2014). Många barn upplever våld i sin familj och enligt Brå lever minst 150 000 barn i Sverige i hushåll där våld förekommer (Frenzel, 2014). Mäns våld mot kvinnor i nära relationer är således ett omfattande samhällsproblem och betraktas idag som samhällets ansvar. Det ställs därför större krav på att myndigheterna agerar och vidtar nödvändiga och effektiva åtgärder (Prop. 2006/07:38). Det krävs dessutom en bred myndighetssamverkan för att kunna hantera ärenden rörande våld i nära relationer. För att effektivisera samverkan runt våldsutsatta barn och med beaktande av barnperspektiv skapades Barnahus där hanteringen av ärenden sker i en för barn fysisk och psykisk trygg miljö och där polis, åklagare, sjukvård och socialtjänst samarbetar under ett tak och barnet slipper slussas runt (Landberg, 2009).

Människobehandlande organisationer utmanas av svårlösta samhällsproblem, som våld i nära relationer, som tycks hela tiden falla mellan stolarna, vilket ställer krav på samarbete, samverkan och samordning, både internt och externt för professioner, myndigheter och organisationer (Johansson, Dellgran & Höjer, 2015) och samverkan inom och mellan myndigheter och organisationer är en nödvändig arbetsform och en förutsättning för att kunna hantera ärenden kring och förebygga våld mot kvinnor (Björck, 2014). Aktörer inom olika myndigheter och organisationer kan genom samverkan med varandra skapa en helhetssyn och få en mer fullständig bild av en fråga vilket leder till att bättre resultat uppnås. Tydliga mål, riktlinjer, styrning, struktur, samsyn, kompetens och långsiktighet är en förutsättning för att uppnå en fungerande samverkan. Olika regelverk, organisationer och synsätt kan innebära en styrka i sig, men kan också utgöra hinder om de inte tydliggörs och hanteras (Björck, 2014). Socialtjänsten och Polismyndigheten har olika uppdrag vilket gör det svårt att hitta en tydlig

gemensam nämnare att bygga närmare samverkan på i arbetet mot våld i nära relationer, då socialtjänstens uppgift handlar om att hjälpa våldsutsatta med olika stödinsatser framåt i tiden och polisens uppgift handlar om att utreda brottet genom att titta på bakåt i tiden (SOU:2014:49).

Samverkan mellan olika samhällsaktörer och nationellt stöd lyfts fram i Sveriges Kommuner och Landsting rapport (SKL, 2016). Rapporten visar att det är viktigt med en strukturerad operativ samverkan inom och mellan kommuner, med hälso- och sjukvård, tandvård, polis, kriminalvård, åklagare, kvinnojourer och brottsofferjourer för att så tidigt som möjligt fånga upp våldsutsatta och skydda dem. Att klargöra roller, ansvar och befogenheter på respektive myndighet, landsting, kommun och frivillighetsorganisation bidrar till en ökad samsyn kring vilket stöd respektive myndighet har ansvar för och stärker i bästa fall utformningen av stöd, skydd och behandling till våldsutsatta kvinnor och barn. Samverkan ger också mervärden i enskilda ärenden utifrån upparbetade personliga kontakter och relationer mellan yrkesverksamma. Önskemål på en ökad samordning hos och mellan myndigheter och inom Regeringskansliet så att nationella satsningar sker med ett helhetsperspektiv och är bättre samordnade lyfts i rapporten (SKL, 2016).

För att samverkan ska fungera krävs kunskap om lagstiftningen hos professionella grupper. Bringselius (2017) menar att respekten för lagar och förordningar bör ha sin grund i en förståelse för de förarbeten som ligger till grund för lagstiftningen och som förklarar lagstiftarens intentioner och att det krävs ett reflekterande förhållningssätt där medarbetare vågar ta en diskussion om hur intentionen med lagstiftningen ska översättas i myndighetsbeslut (Bringselius, 2017).

1.1 Problemformulering

Polisen och socialtjänsten är två viktiga aktörer i samverkan kring våld i nära relationer, då båda kan komma i kontakt med våldsutsatta kvinnor och barn. Samverkan mellan dessa två myndigheter är lagstadgad när det gäller våld i nära relationer. Forskningen inom området belyser komplexiteten i ärenden gällande våld i nära relationer och nödvändigheten av samverkan mellan olika professioner, inom och mellan olika myndigheter och organisationer, så att våldsutsatta kvinnor får den hjälpen som behövs ur ett helhetsperspektiv. Vid hantering av ärenden med våld mot kvinnor och barn är samverkan en viktig förutsättning men innebär samtidigt stora utmaningar. Det finns idag inte mycket forskning kring samverkan mellan socialtjänsten och polisen i ärenden med våld i nära relationer. Här finns det en kunskapslucka

som denna studie avser behandla för att skapa mer förståelse kring hur samverkan mellan socialtjänsten och polisen bedrivs idag, genom att kartlägga enskilda professionellas upplevelser av samverkan och möjligheter till förbättringar.

2 Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Studien syftar till att undersöka socialsekreterares och polisers upplevelser och erfarenheter av samverkan mellan dessa två myndigheter vid mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer.

2.2 Frågeställningar

- Hur upplevs samverkan mellan socialtjänst och polis när det gäller mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer?
- Vilka möjligheter och hinder finns det för samverkan mellan socialtjänst och polis?

2.3 Avgränsningar

Efter övervägande avgränsas studien till att undersöka samverkan gällande mäns våld mot kvinnor och barn i nära relation. Barn inkluderas i studien för att se om samverkansformer skiljer sig i de fall samverkan sker kring barn respektive vuxna kvinnor utan barn.

I denna studie utesluts mäns utsatthet i nära relation, våld i samkönade relationer samt hedersrelaterat våld. Hedersrelaterat våld omfattar vanligtvis fler gärningspersoner, oftast familj och släkt, som begår brottsliga handlingar, och andra former av samverkan och riskbedömning kan krävas för de ärendena. Avgränsningen görs dels för att begränsa undersökningsgruppen och dels på grund av den begränsade tiden för studien.

2.4 Disposition

Studien är uppdelad i 8 kapitel. Inledning och problemformulering har redan presenterats i kapitel 1. I kapitel 2 beskrivs studiens syfte och frågeställningar samt de avgränsningar som gjorts i studien. Kapitlet förklarar även hur studien är uppbyggd och vad som ingår i varje kapitel. I kapitel 3 presenteras centrala begrepp som betraktas vara av relevans för denna studie och sedan presenteras lagstiftning, riktlinjer och bedömningar av relevans i denna del. Kapitel 4 omfattar tidigare forskning och tar upp organisatoriska faktorer som påverkar samverkan, vikten av samverkan gällande mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer, Barnahusmodellen och slutligen riskbedömningsinstrument. Kapitel 5 beskriver den teoretiska tolkningsramen som använts och samverkansmodellen presenteras. Kapitel 6 presenterar studiens metod och beskriver tillvägagångssättet i studiens utförande samt tar upp etiska överväganden och metoddiskussion. Kapitel 7 presenterar resultat från intervjuerna uppdelat i

olika tema. I kapitel 8 analyseras resultat och diskuteras utifrån den teoretiska tolkningsramen, tidigare forskningen och egna reflektioner. Kapitlet innehåller även förslag på framtida forskning och slutsatser. Därefter återfinns en referenslista och bilagor.

3 Bakgrund

3.1 Centrala begrepp

Avsnittet redogör för valda centrala begrepp i studien. De valda begreppen är: *Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer* och *samverkan*.

Socialtjänsten och Polismyndigheten använder sig av olika begrepp i frågor som berör våld i nära relationer. Begreppet "Våld i nära relationer" innefattar alla typer av våld mellan närstående (NCK, u.å.). "Brott i nära relation" är ett samlingsbegrepp för flera brott där offer och förövare har eller har haft en nära relation med (Polisen, 2018). I denna studie används begreppet "Våld i nära relationer" oavsett om det avser stödinsatser eller utredning av brott.

Våld mot kvinnor definieras i FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor som: "Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i, eller troligen kommer att leda till, fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker i det offentliga eller privata livet." (United Nations [UN], 1993).

Våld i nära relationer innefattar alla typer av våld mellan närstående och kännetecknas av att den våldsutsatta har en nära relation till och ofta starka känslomässiga band till förövaren, vilket försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott enligt Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK, u.å.). Våldet sker i de flesta fall inomhus i den egna bostaden och blir mer och mer allvarligt ju längre relationen pågår.

Våldet kan anta många former och vara fysiskt, psykiskt, sexuellt eller materiellt och ekonomiskt och ske inom heterosexuella och samkönade relationer samt mellan syskon och inom andra relationer inom en familj eller släkt. Den vanligaste formen av våld i nära relationer är en man som utövar våld mot en kvinna som han har eller haft ett förhållande med. Definitionen om vem som kan betraktas som närstående varierar från fall till fall beroende på familje- och levnadsförhållanden (NCK, u.å.).

Samverkan innebär enligt Danermark (2000) att man tillsammans med andra, som oftast har andra utbildningar och som styrs av andra regelsystem och jobbar i andra organisatoriska positioner, arbetar mot ett gemensamt mål. Att samverka är att medvetet utföra målinriktade handlingar tillsammans med andra i en avgränsad grupp, i ett visst syfte och ett definierat problem (Danermark, 2000). Samverkan kan förstås som ett behov eller ett krav från samhället på att olika myndigheter och organisationer ska agera tillsammans för att hjälpa

människor med komplexa problem, som de fragmentiserade organisationerna inte klarar av att lösa var för sig (Grape, 2015).

3.2 Lagstiftning, riktlinjer och bedömningar

I avsnittet redogörs för lagstiftning kring samverkan, socialtjänstens och polisens ansvarsområden samt bedömningsinstrument som används.

3.2.1 Samverkan

Samverkan mellan myndigheter är lagstadgad bland annat i Socialtjänstlagen (SFS 2001:453), Polislagen (SFS 1984:387) och Förvaltningslagen (SFS 2017:900). Samverkan ska ske med beaktande av bestämmelserna i Offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400).

Samverkan är en speciellt viktig förutsättning för att barn som är utsatta för våld ska få hjälp och stöd. Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter, den så kallade barnkonventionen, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn och innehåller fyra huvudprinciper: Alla barn har lika värde och har samma rättigheter, barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn, alla barn har rätt att leva och utvecklas och alla barn har rätt att uttrycka sina åsikter och höras i alla frågor som rör dem (UN, 1989). Enligt Barnkonventionen är det staten som är ytterst ansvarig för att se till att barn får sina rättigheter förverkligade och som har skyldighet att stötta familjerna så att de kan ta hand om sina barn på bästa sätt (UN, 1989). För att stärka barnets rättigheter i Sverige har riksdagen godkänt en strategi för att stärka barnets rättigheter inom alla berörda områden och i alla verksamheter på statlig och kommunal nivå. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen (Regeringskansliet, 2011).

3.2.2 Socialtjänstens ansvarsområde

Socialtjänstens verksamhet bygger på respekt för människans självbestämmanderätt och integritet, och kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och hjälp de behöver (1§ kap 2 SoL). Kommunen är skyldig att särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Kommunen ansvarar också för insatser som leder till att barn som utsatts för brott och dennes närstående får den hjälp som behövs. Som offer för brott betraktas även de barn som bevittnat våld av eller mot närstående enligt 11§ kap 5 SoL. Socialstyrelsens bindande föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4) anger att kommunerna bör fortlöpande kartlägga våldsutsatta kvinnor och barn och bedöma om de insatserna som erbjuds motsvarar de enskildas behov. Insatsernas innehåll specificeras i form av allmänna råd (3 kap 7§). Bland de insatser som bör erbjudas nämns

förmedling av kontakt med frivilligorganisationer och andra aktörer samt hjälp vid kontakt med hälso- och sjukvården och andra myndigheter, t.ex. Polisen och Skatteverket.

3.2.3 Polisens ansvarsområde

Polisens arbetsuppgift är att öka människors trygghet och minska brottslighet. Detta sker genom att arbeta i förebyggande syfte och genom att verka för att fler brott ska klaras upp (NCK, u.å.). Anställda på Polismyndigheten är enligt 14 kap 1§ SoL (SFS 2001:453) skyldiga att till socialtjänsten genast anmäla om de i sitt arbete misstänker att ett barn far illa. Anställda på Polismyndigheten är även skyldiga att informera brottsoffer om vilka andra myndigheter kan lämna hjälp och stöd (Rikspolisstyrelsen, 2009). Enligt Socialstyrelsen (2016) kan Polismyndigheten erbjuda skydd och hjälp till dem som varit utsatta för våld i nära relationer genom en så kallad brottsoffersamordning av information, stöd och hjälp till brottsoffren. Hjälpen erbjuds i form av samtal, uppföljning av kontaktförbud och skyddslarm. Polisen ska underrätta socialtjänsten om beslut om kontaktförbud i de fall personen som kontaktförbud gäller mot har gemensamma barn tillsammans med den som ska skyddas. Socialtjänsten kan samverka med polisen när det gäller riskanalys och riskhantering i enskilda ärenden. Samarbetet kan struktureras genom exempelvis upprättande av en samverkansöverenskommelse mellan Polismyndigheten och Socialtjänsten i en, eller flera kommuner inom ett län, om arbetet med brottsoffer som polisanmält hot, våld eller trakasserier. På så sätt kan respektive myndighets ansvar och befogenheter klargöras (Socialstyrelsen, 2016).

3.2.4 Nationell strategi

Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (Regeringen, 2016) har presenterats av regeringen för ett mer målinriktat och samordnat arbete mot mäns våld mot kvinnor. Strategin innehåller bland annat åtgärder som stärker skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor. Strategin är tioårig och började gälla den 1 januari 2017. Strategins fyra målsättningar är: 1. Ett mer omfattande förebyggande arbete mot våld, för att i högre grad kunna förhindra att våldet uppstår 2. Förbättrade möjligheter för att upptäcka våld och våldsutövare och för att kunna stärka skydd och stöd av våldsutsatta kvinnor och barn, 3. Förbättringar inom rättsväsendet som leder till effektivare bekämpning av brott som rör mäns våld mot kvinnor, 4. Förbättrad kunskap på alla samhällsnivåer samt utveckling av metoder och arbetssätt för att minska våldet genom forskning, utvärdering och uppföljning (Regeringen, 2016). Vikten av förebyggande insatser och mäns delaktighet och ansvar i arbetet mot våld lyfts särskilt fram. Socialstyrelsen ansvarar för att i olika uppdrag ta fram

kunskap och metoder som ger förutsättningar att genomföra strategin genom att initiera olika uppdrag (Socialstyrelsen, u.å.).

3.2.5 Bedömningsinstrument

Att lyssna uppmärksamt på den våldsutsatta kvinnans berättelse och följa upp med utredande frågor hjälper att förstå en grundläggande bild av kvinnans situation, men för att kunna bedöma i vilken mån kvinnan riskerar att utsättas för våld framöver behövs ett riskbedömningsinstrument. Det finns olika riskbedömningsinstrument att använda sig av och det är upp till varje verksamhet att välja de instrument som används (Björck, 2014). I Brottsofferjourernas Riksförbunds rapport (2013) framgår att samverkan mellan polisen, kriminalvården och socialtjänsten försvåras när olika strukturerade hot- och riskbedömningsinstrument används. Rapporten pekar även på att Bedömningsinstrumentet FREDA som används av socialtjänsten är inte testat enligt vetenskaplig standard utifrån svenska förhållanden och hänsyn tas inte till normaliseringsprocessen och traumabandet som uppstår mellan offer och förövare. Detta leder till att hotbilden för de våldsutsatta kan missbedömas av myndigheterna när den våldsutsatta personen som själv skattar hotbilsgraden inte ser faran om hon varit utsatt för våld i nära relation under en lägre period.

4 Tidigare forskning

Detta avsnitt presenterar den tidigare forskning som är relevant för studiens syfte och frågeställningar. För att skapa en struktur har de valda forskningsartiklarna delats i olika tema: *Den strukturerade samverkan, Samverkan gällande våld i nära relationer, Barnahusmodellen* och *Riskbedömningsinstrument*.

4.1 Den strukturerade samverkan

Samverkan kan ske på olika nivåer och vara olika omfattande, från informell samverkan på lokal nivå till strukturerad och formell på organisationsnivå. Samverkan förs på låg nivå i det fall varje organisation arbetar enbart utifrån sina egna uppdrag och bli mer omfattande ju mer organisationerna arbetar mot ett gemensamt mål, med tydlig roll- och ansvarsfördelning, och gemensamt beslutsfattande (Horwarth & Morrison, 2007). Förståelsen för processen för utveckling av samverkan och samverkansinsatser är viktig för att föra arbetet framåt. Gemensam förståelse för samverkans måste, planering och politiskt stöd är viktiga delar för processens vidareutveckling. Förståelse för målet med samverkan, tydlig ansvarsfördelning och kollektivt ansvar för helhetslösningar, tydliga rollfördelningar och respekt för varandras roller, samordning av samverkansinsatser och gemensamma utbildningsinsatser leder till strukturerad samverkan (Horwarth & Morrison, 2007).

Samverkan är svår att implementera på lokal nivå om inte politiska beslut finns (Magnusson, Holth, Mosdal & Felizia, 2013). Tydliga målsättningar och tillräckliga resurser samt en lagstiftning som stödjer behov av samverkan är av vikt, för att få samverkan att fungera. Författarna pekar på att förståelse för varandras uppdrag och ansvarsfördelning gynnar samverkan och att rättsliga hinder för utbyte av information, otydlig ansvarsfördelning och strukturella skillnader är faktorer som hindrar samverkan mellan olika aktörer (Magnusson m.fl., 2013).

Danermark (2000) menar att samverkan lyckas när vi lär känna varandras olika synsätt, lär oss av varandra och skapar därigenom en gemensam grund för att definiera och angripa ett problem. På motsvarande sätt menar Danermark att samverkan försvåras om var och en definierar och angriper problemet utifrån den egna organisationens synsätt och förutsättningar, utan hänsyn till de andra. Danermark tar även upp vikten av att tala samma språk och använda samma begrepp vid kommunikation med varandra (Danermark, 2000).

4.2 Samverkan gällande våld i nära relationer

Buchbinder & Eisikovits (2008) undersökte polisens och socialtjänstens upplevelser om samarbetsformerna mellan de två organisationerna i arbetet gällande våld mot kvinnor i nära relationer. Våld i nära relationer är ett komplext problem som kräver insatser från olika myndigheter och organisationer och det är enligt författarna nödvändigt att utveckla och definiera tydliga ramar för samverkan mellan socialtjänsten och polisen. Gemensam förståelse är svår att uppnå när varje organisation agerar utifrån egna målsättningar. Otydliga legala krav på samverkan och avsaknad av tydliga ramverk och rutiner för hur samverkan kan bedrivas skapar oro för att arbeta utanför sina professionella uppgifter och leder till oklart definierade roller, oklar ansvarsfördelning och oklara förväntningar på varandra, vilket i sin tur leder till att samverkan bedrivs på en interpersonell nivå mellan enskilda professionella. För att samverkan ska lyckas krävs det enligt författarna tydliga direktiv och rutiner som tydliggör syftet med samverkan och tydliggör ansvarsfördelning, samordning av samverkansinsatser, kartläggning av behov och förståelse av legala förutsättningar för att bedriva arbetet (Buchbinder & Eisikovits, 2008).

Björck (2014) hävdar att kunskap om våldets omfattning och konsekvenser har ökat inom myndigheter och organisationer till följd av de olika politiska insatser som har beslutats och genomförts. Därmed har även medvetenhet kring samverkans betydelse ökat. Ärenden som gäller mäns våld mot kvinnor kräver att flera aktörer samverkar med varandra, genom att problemen angrips på olika sätt och att alla involverade parter tar sitt ansvar. Samverkan är lättare att tala om än att genomföra i praktiken och den enskildes kunskap, engagemang och empati måste alltid finnas med som en bakgrund i all samverkan (Björck, 2014). För arbete inom socialtjänsten gäller att den professionelle som stödjer den utsatta kvinnan ska skydda och vägleda kvinnan (Enander, 2014). Vägledningen handlar till stor del om att finnas där genom att vara en trygg kontaktpunkt för kvinnan, att vägleda kvinnan genom information anpassad till kvinnans funderingar och aktuella livssituation och att stödja kvinnan på lång sikt. Det är bara kvinnan som får fatta beslut om sådant som rör henne, förutom när det finns barn i bilden. Enbart i fall som involverar barn får beslut som kan gå emot kvinnans vilja fattas av socialtjänsten (Enander, 2014).

Våldsutsatta kvinnor måste hantera olika komplexa och mångfacetterade situationer under tiden de utsätts för våld, försöker lämna eller återvänder till situationer med våld i nära relationer och det är viktigt enligt Haeseler (2013) att olika professionella har förståelse för detta då kvinnor kan behöva bland annat ekonomiskt och psykiskt stöd och stöd med barn.

Kvinnor som får hjälp med hänvisning till rätt instanser får förbättrad livskvalitet och mindre risk för att utsättas för våld igen. Därför krävs ökad medvetenhet för att kvinnor kan ha behov av hjälp på flera olika sätt samtidigt och erkännande av nyttan av samarbete med andra myndigheter, då insatser från olika myndigheter kan krävas samtidigt (Haeseler, 2013).

Ekström & Lindström (2016) pekar i sin studie på att socialt stöd till våldsutsatta kvinnor i samband med rättsprocesser är en faktor som ökar kvinnors benägenhet att fortsätta delta i polisutredningarna, oavsett om fallen leder till åtal eller inte. Socialtjänsten är skyldig att ge stöd till brottsoffer som exempelvis kvinnliga offer i våld i nära relationer, men skyldigheten omfattar inte stöd i eventuella rättsliga förfaranden. Detta ställer krav på hur socialtjänsten kan jobba med brottsrelaterade ärenden och vilka målsättningar ska fastställas för socialtjänstens arbete för dessa ärenden. Studien pekar också på vikten av stöd till samtliga våldsutsatta kvinnor oavsett om polisanmälan görs eller inte (Ekström & Lindström, 2016).

Våld i nära relationer är ett stort folkhälsoproblem i världen och i Sverige men trots de omfattande hälsoeffekter och samhällskostnader så har få evidensbaserade förebyggande åtgärder genomförts (Jakobsson, Borgstede, Krantz, Spak & Hensing, 2012). Studien pekar på att samarbete mellan olika professionella organisationer med tydlig fördelning av ansvarsområden skapar en effektivare hantering av förebyggande insatser (Jakobsson m.fl., 2012).

4.3 Barnahusmodell

Barnahus är ett barnvänligt hus (eller lokal) där barn som misstänks varit utsatta för misshandel eller sexuella övergrepp möter de myndigheter som samverkar för att utreda vad som hänt och barnets behov av skydd, istället för att barn åker runt för att möta de aktuella aktörerna på olika platser och bli intervjuade vid upprepade tillfällen (Olsson, 2017).

Implementeringen av barnahusmodellen kan, enligt Johansson, Stefansen, Bakketeig & Kaldal (2017), ses som ett led i utvecklingen av multi-professionella skyddsåtgärder som riktas mot barn som utsätts för våld, och som ett led i utvecklingen av de insatser som bedrivs för att förebygga våld i nära relationer i alla sina former, och inte våld som riktas specifikt mot barn. Syftet med Barnahus är att underlätta den rättsliga processen och se till att barnet får det hjälp och stöd det behöver (Johansson m.fl., 2017).

4.4 Riskbedömningsinstrument

Strukturerade riskanalyser ska genomföras av personal inom brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten (Jönsson, 2010). Bedömningsverktyget SARA används inom Polismyndigheten för riskbedömning i fall med våld i nära relationer (Belfrage, Strand, Storey, Gibas, Kropp & Hart, 2012). En studie har genomförts för att se i vilken mån riskbedömningar som görs med hjälp av SARA förutser riskhantering och val av insatser, samt risk för återfall. Studiens resultat stödjer användning av SARA som riskbedömningsverktyg inom polisen för bedömning av risker när det kommer till våld i nära relationer och fatta beslut om exempelvis prioritering och fördelning av medel. Studien är den första som visar att SARA är också ett effektivt verktyg för förebyggande av våld i nära relationer (Belfrage, m.fl., 2012).

En utvärdering av FREDA-bedömningsmetoder som är avsedda att användas i socialtjänstens eller andra verksamheters arbete med personer som utsätts eller har utsatts för våld i nära relationer har gjorts av Stranz, Vogel & Wiklund (2015). De flesta nyckelpersonerna från verksamheten i studien uppgav att FREDA-bedömningsmetoder är ett stöd i arbetet med klienterna och ett sätt att få fram ny information om klienten. Nackdelen med användandet av instrumentet är att samtalet med klienten kan kännas stelt och styrt och att svaren ”läggs i munnen” på den våldsutsatta och styr dennes berättelse. Frågorna kan även vara svåra att förstå, särskilt för klienter som inte har svenska som modersmål, och kan vara av känslig karaktär och tidskrävande. Vissa frågor är väldigt ”amerikanska” och kräver djup kunskap om våld och våldsutsatthet av handläggaren för att kunna översätta dem (Stranz m.fl., 2015).

Sammanfattning av tidigare forskning visar att politiska beslut och gemensam förståelse med tydlig ansvarsfördelning, hänsyn till lokala förutsättningar och respekt för varandra gynnar samverkan. Kvinnors behov av hjälp gällande våld i nära relationer är ofta komplicerad och samverkan mellan olika myndigheter och organisationer är nödvändig. Forskningen visar också att socialt stöd till våldsutsatta kvinnor i samband med rättsprocesser ökar kvinnans benägenhet att fortsätta delta i polisutredningarna. Vidare visar forskningen att barnahusprocessen utgår från barnets behov och stödjer utvecklingen av multi-professionella skyddsinsatser som riktas mot barn såväl som de insatser som bedrivs för att förebygga våld i nära relationer. Slutligen visar forskning att olika riskbedömningsinstrument används.

5 Teoretisk tolkningsram

Detta kapitel presenterar den teoretiska tolkningsramen som valts utifrån studiens valda syfte och frågeställningar.

En tydlig och klart definierad teori som kan benämnas som samverkansteori saknas i forskningen. Samverkan kan ses som en, eller flera modeller och samverkan kan ske på olika nivåer och i olika former. Att tillämpa samverkan som teoretisk tolkningsram valdes då studiens syfte var att samla kunskap om vilka upplevelser och erfarenheter som socialsekreterare och poliser har av samverkan vid mäns våld mot kvinnor och barn i nära relation. Samverkan som teoretisk tolkningsram, med samverkansmodellen enligt Westrin (1986) bedöms lämpa sig bäst utifrån syfte och frågeställning, för att studera i vilka former samverkan mellan socialtjänsten och polisen sker utifrån de professionellas upplevelser. Dessutom presenteras samverkans olika nivåer enligt Björck (2014). Andra tänkbara teorier för denna studie hade varit organisationsteori eller feministiska teorier.

Samverkansmodell enligt Westrin (1986) utgörs av fem möjliga samarbetsformer, beroende på interaktionsgraden mellan aktörerna:

1. *Separation*, som innebär att ingen form av samverkan sker.
2. *Koordination* eller *samordning*: som innebär att myndigheters insatser sätts ihop utan något närmare samarbete.
3. *Kollaboration*, som innebär att varje organisation har sitt ansvarsområde men samarbetar i specifika frågor för att gemensamt försöka hitta lösningar på problem genom träffar och diskussioner av olika fall.
4. *Integration* eller *sammansmältning*, som innebär att verksamheter går samman och delar på de flesta arbetsuppgifter.
5. *Konsultation*, som innebär att någon från den ena organisationen går in i en annan organisation för handledning i en viss fråga.

Westrin (1986) pekar på att olika kunskapsmönster, olika professionella mål, olika människouppfattningar och olika maktstrukturer påverkar samverkan. Diffusa och oklara målsättningar ökar risken för en instabil och godtycklig verksamhetsutveckling som leder till att samverkan inte utvecklas. Vidare pekar Westrin (1986) på att det är lättare att etablera bra samverkan på det personliga planet mellan olika professionella, som delar med sig av sina kunskaper (Westrin, 1986).

En fungerande samverkan kräver enligt Westrin (1986) en gemensam uppfattning om syftet med och utformningen av samverkan. Dessutom måste följande fastställas: Parterna

som involveras, målgrupp för samverkan, problemområden och hur dessa angrips, det förväntade målet och de resurser som krävs. Vidare menar Westrin (1986) att samverkan utvecklas och förstärks genom utbildning om varandras arbetsuppgifter och vad var och en har att erbjuda (Westrin, 1986).

Samverkan kan tolkas på olika sätt, vilket kan tänkas vara ett bidragande orsak till att samverkan är svår att genomföra i praktiken (Björck, 2014). Samverkan kan ske på olika nivåer och i olika former, såsom nationell och regional nivå, externt mellan olika myndigheter och organisationer och internt mellan olika delar av samma organisation. Samverkan kan ske på en strukturell eller enskild nivå och vara formell eller informell. *Strukturell samverkan* kan exempelvis innefatta generella frågor kring samverkan som planering, metodutveckling och utbildning som gör att samverkan utvecklas. *Formell samverkan* inbegriper någon form av diskussioner och utbyte av information mellan deltagare i en grupp på regelbunden basis och där deltagare i gruppen representerar sina respektive professioner eller myndigheter. *Informell samverkan* sker främst vid behov i enskilda ärenden, mellan ett par personer som känner förtroende för varandra. Samverkan kan ske utifrån en målgrupp, då flera myndigheter har som mål att förbättra situationen kring en viss målgrupp, utifrån en sammanhållen process för att leverera en tjänst till medborgare, eller utifrån en gemensam vision (Björck, 2014).

6 Metod

Detta kapitel presenterar genomförandet av studien samt hur materialet respektive data har bearbetats. Först presenteras den valda metoden till datainsamlingen, sedan presenteras litteratursökning följt av redogörelse av det urvalet som gjorts, genomförandet av datainsamlingen, databearbetningen respektive analysen samt etiska överväganden som gjorts under studien. En diskussion av den valda metoden genomförs, genom att titta på om forskningskrav på överförbarhet, trovärdighet och tillförlitlighet har beaktats.

6.1 Forskningsdesign

Kvalitativ metod valdes för att uppnå en förståelse av intervjupersonernas erfarenheter då studien syftade till att undersöka socialsekreterares och polisers upplevelser och erfarenheter av samverkan inom mäns våld mot kvinnor och barn i nära relation. Kvalitativa studier handlar enligt Bryman (2011) om att forskaren lägger tonvikt vid ord när man samlar in data och analys av data. Man brukar förklara att kvalitativ forskning är tolkningsinriktad, vilket innebär att forskaren lägger tyngd vid att förstå den sociala verkligheten utifrån hur respondenten i en viss miljö uppfattar och beskriver den vara. Intervjuer är en av de vanligaste metoder inom kvalitativa studier.

Till denna studien tillämpades kvalitativ forskningsdesign i form av kvalitativ intervjustudie. Enligt Kvale & Brinkmann (2014) syftar kvalitativa intervjuer till att förstå ämnen utifrån intervjupersonens egna upplevelser, erfarenheter och synsätt (Kvale & Brinkmann, 2014). Forskaren har ett flexibelt förhållningssätt och är följsam utifrån den riktning som intervjupersonens svar går i (Bryman, 2011). I kvalitativa intervjustudier vill forskaren ha detaljerade och fylliga svar och det är önskvärt att låta intervjun röra sig i olika riktningar och anpassa sig efter de frågor som dyker upp under intervjun och som bedöms som viktiga av intervjuaren, eftersom det ger kunskap om vad intervjupersonen upplever vara relevant och viktigt (Bryman, 2011).

6.2 Litteratursökning

Vid sökning av relevant forskning lades fokus på artiklar som handlade om samverkan mellan polisen och socialtjänsten, de riskbedömningsinstrument som används och Barnahus. Litteraturundersökningar genomfördes via Högskolan Dalarna bibliotekets databaser såsom Sociology collection, Sociology Database, Criminology Collection och Google Scholar med sökord som: collaboration, battered women, domestic violence, collaboration between social

services and police, intimate partner violence, samverkan i våld i nära relationer, samverkan mellan socialtjänsten och polis, samarbete mellan socialtjänsten och polis, våldsutsatta kvinnor, cooperation, domestic violence prevention, prevention IPV, Barnahus. Vid sökning av forskningsmaterial, relevanta begreppsdefinitioner och annan relevant information har sökningarna genomförts på Nationella Centrum för Kvinnofrid (NCK), Polismyndighetens samt Socialstyrelsens webbsidor.

6.3 Datainsamling

För att samla in data till studien valdes semistrukturerad intervju. En intervjuguide utformades med frågor anpassade för att besvara studiens syfte och frågeställningar och frågorna utformades utifrån vilken yrkesprofession som intervjupersonen tillhörde (se bilaga 2). Som ett komplement till intervjuguiden ställdes följdfrågor utifrån vad intervjupersonen berättade för att fånga upp ytterligare information som kunde vara av relevans till studien.

Följdfrågorna redovisades inte i intervjuguiden då de uppkom i samband med intervjutillfällena. Semistrukturerade intervjuer utgår, enligt Bryman (2011) från en intervjuguide med olika tema, där intervjupersonen har en stor frihet till att kunna utforma svar på sitt sätt. Bryman (2011) påpekar att det även är av vikt hur intervjupersonen uppfattar och tolkar intervjufrågor och skeenden. Frågorna behöver inte ställas i samma ordning som i intervjuguiden och forskaren har även möjlighet att ställa uppföljningsfrågor till det som uppfattas vara relevant utifrån det som intervjupersonen har sagt. Enligt Dahlberg & McCaig (2010) så följer semistrukturerade intervjuer en viss flexibilitet i sin struktur.

6.4 Urval

I denna studie användes målinriktat urval. Två urvalskriterier för att delta i intervjun tillämpades. Dels skulle intervjupersonerna ha erfarenhet av arbete med kvinnor som varit utsatta för våld i nära relation av en man, eller med barn som bevittnat alternativt varit utsatta för våld i nära relation och dels skulle intervjupersonerna ha erfarenhet av samverkan mellan Socialtjänsten och Polisen. Urvalet säkerställde att insamlade data var relevanta för denna studie. Enligt Bryman (2011) baseras ett målinriktat urval på att det strategiska urvalet görs utifrån personer som är relevanta för forskningsfrågorna och som kan tänkas passa in studiens syfte, för att skapa överensstämmelse mellan forskningsfrågor och urval (Bryman, 2011).

Ursprungligen bestod urvalet av fyra intervjupersoner, två socialsekreterare från Socialtjänsten och två utredare inom Polisen, men ytterligare en socialsekreterare tillkom till följd av att en intervjuperson hade med sig en kollega till sin intervju.

Avsikten med intervjuerna var att undersöka intervjupersonernas olika upplevelser och erfarenheter av samverkan mellan Socialtjänsten och Polisen. Fyra intervjuer bedömdes vara ett adekvat antal för att fånga upp tillräcklig mängd data för att kunna tolka intervjupersonernas beskrivningar och förklaringar.

Vid rekrytering av intervjupersoner kontaktades relevanta enheter vid Socialtjänsten och Polismyndigheten via telefon och mejl.

Intervjupersonerna från polisen benämns i denna studie som P-IP1 (polis – intervjuperson 1) och P-IP2. Intervjupersonerna från socialtjänsten benämns som S-IP3 (socialsekreterare – intervjuperson 3) respektive S-IP4.

6.5 Genomförande av datainsamlingen

Sammantaget intervjuades fem personer från tre olika kommuner i Mellansverige till denna studie. Tre av dem intervjuades enskilt, men vid ett tillfälle bjöd en socialsekreterare in en kollega till intervjun. Trots att data vid det tillfället kom från två socialsekreterare, valdes insamlade data att behandlas som om det kom från en person (S-IP3) eftersom de var helt överens och hjälptes åt att utveckla resonemangen.

Intervjupersonerna fick avgöra tid och plats för intervjuerna för att ge dem så bra förutsättningar som möjligt och för att få dem känna sig bekväma, trygga och avslappnade inför och under intervjuerna. Tre intervjuer genomfördes på intervjupersonernas arbetsplatser och en via telefon, enligt de framförda önskemålen. De intervjuer som genomfördes på arbetsplatserna skedde i mötesrum som bokats av intervjupersonerna. Samtliga intervjuer tog mellan 30–45 minuter att genomföra. Enligt Bryman (2011) är det viktigt att intervjun sker i en lugn och ostörd miljö, så att intervjupersonen inte ska behöva oroa sig för att någon kan höra det de framför under intervjun.

6.6 Databearbetning och analys

Intervjuerna spelades in efter godkännande från intervjupersonerna. Det insamlade materialet transkriberades samma dag eller dagen efter intervjun för att säkerställa att intervjupersonernas svar var korrekt återgivna. Enligt Bryman (2011) är kvalitativa forskare ofta intresserade av vad och hur intervjupersoner berättar, därmed är det av vikt att transkribera de inspelade intervjuerna så snart som möjligt. Inspelningen och transkriberingen underlättar för forskaren att genomföra en noggrann analys och säkerställa att man fått en fullständig redogörelse (Bryman, 2011). Det insamlade materialet lästes igenom ett flertal

gångar. Först lästes de transkriberade intervjuerna igenom i sin helhet för att få överblick över innehållet, sedan lästes det insamlade materialet om på nytt några gånger och relevanta delar ströks under. Tematisk analys användes för att bearbeta insamlade data. Enligt Bryman (2011) innebär tematisk analys att man noga läser det insamlade materialet ett flertal gånger och fokuserar på vad som är återkommande för att på så sätt skapa olika teman och subteman. Tyngden ligger på vad som sägs och inte hur det sägs, och ju oftare vissa fraser och ord förekommer desto större är sannolikheten för att ett visst tema identifieras (Bryman, 2011).

Tre teman med tillhörande subteman identifierades och skapades vid databearbetningen och analysen: **1. Samverkan i praktiken** med underteman *samverkansträffar och ärendetyper och samverkansformer*. **2. Hinder i samverkan** med underteman *juridiska hinder, tids-och resursbrist och skilda bedömningar*. **3. Önskemål och möjligheter** med underteman *tydliga kommunikationsvägar och stötta och hjälpa varandra*.

6.7 Etiska överväganden

Forskning är nödvändigt för individens såväl som samhällets utveckling, vilket ställer krav på att forskning med hög kvalitet bedrivs med fokus på viktiga frågor (Vetenskapsrådet, 2002). Vetenskapsrådet listar fyra forskningsetiska principer i syfte att skapa etiskt godtagbar forskning mellan forskare och deltagare: informationskrav, konfidentialitetskrav, samtyckeskrav och nyttjandekrav (Vetenskapsrådet, 2002). De fyra forskningsetiska principer och krav har beaktats och följts under studiens gång.

Informationskravet innebär att forskaren ska informera berörda personer om forskningens syfte (Vetenskapsrådet, 2002). Samtliga intervjupersoner fick via mejl ett informationsbrev med en tydlig beskrivning av studien (se bilaga 1). Brevet belyste även intervjupersonernas rätt om att få information om hur deras personuppgifter kommer att behandlas enligt Dataskyddsförordningen (GDPR). Samtliga intervjutillfällen inleddes med muntlig redogörelse för studiens syfte och genomförande och information om att deltagande i studien var frivilligt och kunde avbrytas när som helst under intervjutillfället utan vidare motivering.

Samtyckeskravet innebär att de som deltar i en undersökning har rätt att bestämma över sin medverkan och att forskaren ska inhämta deltagarnas samtycke (Vetenskapsrådet, 2002). Vid varje intervjutillfälle tillfrågades intervjupersonerna muntligt om samtycke till att delta i studien och om de gav sitt samtycke till att intervjun spelas in innan intervjun påbörjades. Muntlig information lämnades även om intervjupersonernas rättighet till att dra tillbaka deras

samtycke när som helst, utan att behöva förklara orsaken till detta och deras rätt till att avböja intervjufrågor som ställdes och avbryta sitt deltagande, då intervjuerna baserades på frivillighet.

Konfidentialitetskravet innebär att uppgifter om de personer som ingår i undersökningen är konfidentiella och ska förvaras på ett sätt som gör att obehöriga inte kan ta del av det (Vetenskapsrådet, 2002). Samtliga intervjupersoner anonymiserades vid transkriberingen och inga namn på kommuner eller orter framkom i studien. Allt inspelat och skriftligt material förvarades under studiens genomförande oåtkomligt för andra och kommer att raderas efter studiens slutförande.

Nyttjandekravet innebär att insamlade uppgifter av personlig karaktär får enbart användas för forskningsändamål (Vetenskapsrådet, 2002). Deltagarna informerades om att insamlade data endast kommer att användas i denna studie.

För att kunna bedöma om studien behövde genomgå en etikprövning har blanketten för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor (se bilaga 3), som tillhandahålls av Forskningsetiska nämnden (FEN) på Högskolan Dalarna besvarats innan studien påbörjades, i syfte att genomgå en etisk egengranskning. Samtliga åtta frågor besvarades med ett Nej. Därmed behövdes inte ansökan om forskningsetisk prövning lämnas till FEN.

6.8 Metoddiskussion

För att besvara syftet med att undersöka socialsekreterares och polisers upplevelser och erfarenheter av samverkan inom mäns våld mot kvinnor i nära relation, valdes kvalitativ metod. Initialt syftade studien endast till att undersöka samverkan vid mäns våld mot kvinnor, men under intervjuerna blev det tydligt att samverkan i stor omfattning fokuseras på barnen. Studien utökades därför till att även omfatta barn.

Fyra semistrukturerade intervjuer med fem personer, med två intervjuer för vardera profession, bedömdes räcka för att samla in en tillräcklig mängd empiriskt material, med möjlighet att fördjupa sig i intervjupersonernas svar och möjlighet att ställa följdfrågor anpassade efter svaren. Intervjupersonerna gavs möjlighet till att bestämma över datumet, tidpunkten och platsen för intervjuerna utifrån arbetsbelastningen, vilket inte skulle ha varit möjligt vid användande av fokusgrupper som förutsätter att samtliga deltagare i gruppen samlas på ett ställe vid en given tidpunkt.

Även kvantitativa och mixade metoder bedömdes som mindre lämpliga på grund av den begränsade tidsaspekten och antal intervjuade personer samt av den anledningen att studien inte avsåg att uppnå generaliserbarhet utan unika erfarenheter av få.

Det fanns både fördelar och nackdelar med att vara ensam intervjuande. Risken för att intervjupersonerna kände sig i underläge bedömdes som extremt liten eftersom jämvikt eftersträvades mellan den intervjuade och mig som intervjuade. Nackdelen var att risken för missförstånd och misstolkningar av intervjupersonernas svar ökar med en ensam intervjuare i rummet. Risken bedömdes dock som liten eftersom ständigt återkommande reflektioner över studiens genomförande gjordes som ökade medvetenheten om förhållningssättet.

6.8.1 Trovärdighet, tillförlitlighet och överförbarhet

Kvalitativ forskning enligt Bryman (2011) inbegriper ett intensivt studium av en liten grupp eller individer med vissa gemensamma egenskaper, där tonvikt ligger på djup, och där det kvalitativa resultatet fokuserar på det kontextuellt unika och på meningen hos eller betydelsen av den aspekt av den sociala verkligheten som studeras. Bryman (2011) skriver att inom kvalitativ forskning används begreppet tillförlitlighet för att kunna göra en bedömning av forskningens kvalitet. Begreppet inrymmer fyra kategorier: *Trovärdighet*, som handlar om att säkerställa att ens forskning har genomförts enligt de kriterier som ska följas och att resultaten har delgivits till berörda respondenter. *Överförbarhet* handlar om möjligheten att bedöma om resultat från en studie kan överföras och vara generaliserbar. Möjligheten skapas genom att tonvikt i kvalitativa studier läggs på djup, istället för bredd i kvalitativa studier och att studien präglas av fyllighet och tydliga beskrivningar. *Pålitlighet* vid kvalitativa studier stärks genom att skapa en fullständig och tillgänglig redogörelse som följs under hela forskningsprocessen. På så sätt säkerställs att andra kan ta del av studien och bedöma kvaliteten. *Möjlighet att styrka och konfirmera* handlar om att säkerställa att forskaren har agerat i god tro och haft ett objektiva förhållningssätt under studiens genomförande (Bryman, 2011).

Den här studien avsåg inte att uppnå en generaliserbarhet och strävade inte efter det heller, då det var få personer som intervjuades. Studien syftade istället på att få unik och kontextuell kunskap och förståelse för de upplevelser och erfarenheter som polisen och socialsekreterare hade när det gällde samverkan vid mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer och vilka hinder de upplevde. Vid intervjun eftersträvades fylliga beskrivningar genom att ställa följdfrågor. Även om resultaten inte går att generalisera är det ändå tänkbart att vissa resultat är överförbara till samverkan i andra kommuner.

Intervjupersonerna informerades om möjlighet att komma med eventuella kompletteringar och synpunkter efter intervjutillfället och erbjöds tillfälle att ta del av resultatet och av den färdiga studien, för att på så sätt kunna öka trovärdigheten för studien. Fyra av fem intervjupersoner önskade att se den färdiga studien. Detta kan bero på att mer ingående följdfrågor ställdes för att bekräfta att informationen som tagits in hade uppfattats på ett korrekt sätt och därmed kunde intervjupersonerna vara mer intresserade av att läsa den färdigställda studien. För att öka pålitligheten redovisades arbetsprocessen i studien öppet och ett kritiskt granskande synsätt tillämpades. Löpande diskussioner fördes med handledare under arbetets gång.

Bryman (2011) skriver att forskaren förväntas vara objektiv och inte kunna påverkas av egna känslor eller personliga åsikter, men att det samtidigt är omöjligt för en forskare att ha en fullständig kontroll över sina värderingar. Forskaren bör därför vara självreflekterande och säkerställa att det inte finns någon okontrollerad inverkan från värderingar i forskningsprocessen (Bryman, 2011). För att säkerställa att personliga värderingar inte påverkade studiens resultat intogs ett neutralt förhållningssätt under intervjutillfällena för att minimera risken att påverka intervjupersonernas svar i någon riktning och för att få så ärliga svar som möjligt. Genom ett självreflekterande förhållningssätt under hela studiens gång har det funnits en ständig medvetenhet kring att personliga värderingar inte får påverka forskningsprocessen.

7 Resultat

I denna del presenteras resultat från genomförda intervjuer och analys av dessa. Den insamlade data har analyserats med hjälp av tematisk analys och jag har sammanfattat den insamlade data, som jag fått av intervjuerna. Under arbetsgången skapades tre huvudteman med sammantaget sju underteman. De tre huvudteman var:

1. **Samverkan i praktiken** med underteman *samverkansträffar* och *ärendetyper och samverkansformer*.
2. **Hinder i samverkan** med underteman *juridiska hinder, tids-och resursbrist* och *skilda bedömningar*.
3. **Önskemål och möjligheter** med underteman *tydliga kommunikationsvägar* och *stötta och hjälpa varandra*.

7.1 Samverkan i praktiken

Samtliga intervjupersoner har visat stor förståelse för vikten av samverkan kring våldsutsatta kvinnor och barn. Nedan presenteras det som framkommit under intervjuerna om samverkansträffar, de ärendetyper båda myndigheterna samverkar kring samt hur samverkan är utformad.

7.1.1 Samverkansträffar

Enligt intervjupersonerna träffas man genom samverkansgrupper och vid behov. Det finns olika samverkansgrupper i olika kommuner och antal årsträffar varierar från kommun till kommun.

Socialekreteraren som jobbar med barnutredningar är inte med i någon samverkansgrupp. Den enheten träffar polisen vid behov, till exempel när någon av dem anser att något bör förbättras. Resten av intervjupersonerna deltar i en eller flera samverkansgrupper.

Intervjupersonerna uppger att träffarna i samverkansgrupper hålls på övergripande nivå där inga enskilda ärenden diskuteras. Träffarna handlar om allmänna diskussioner om våld i nära relationer, såsom rutiner, samarbete och viktig information som behöver spridas till fler professioner. En polis framhåller följande: ”*Vi har samverkansgrupper, med socialtjänst, där vi samlas [...] men där pratar man mer allmänt om våld i nära relationer [...] vi kan också nå ut till fler om vad vi har sett, som är problematiskt*” (P-IP1).

Enligt en socialsekreterare så ger träffarna personkännedom, som resulterar i att man lättare kan ta kontakt med de andra när någon typ av stöd behövs:

”Eftersom det är ganska hög personalomsättning så tänker jag att det kan vara bra att träffas för att se vilka vi är, att man får ett ansikte eftersom vi ofta pratar i telefon med varandra. Och jag tycker att det underlättar för samverkan att ha ett ansikte på personen” (S-IP4).

Socialsekreterare uppger vidare att allmän information från polisens sida om kontaktförbud och hur det fungerar uppskattas. En socialsekreterare är osäker på om samverkansträffarna är rätt forum för att diskutera enskilda ärenden på grund av risken för att röja sekretessen, medan en av poliserna upplever att det skulle vara bra att kunna diskutera enskilda ärenden i syfte för att få tips och rådgivning utan att avslöja för mycket information och röja sekretess.

Samverkansträffar kan användas för att diskutera problematiska frågeställningar. En av socialsekreterarna berättar under intervjun att den senaste träffen med polisen handlade om att diskutera hur polisen kan förbättra kvalitén på orosanmälningar, en så kallad SoL 14 anmälan, vilket har resulterat i bättre orosanmälningar.

7.1.2 Ärendetyper och samverkansformer

Samtliga intervjupersoner uppger att samverkan mellan Socialtjänsten och Polismyndigheten sker främst i ärenden som avser barn och i skyddsärenden, det vill säga när en kvinna som är utsatt för brott i nära relation är i behov av skyddat boende. Samverkan förekommer även i de fall då polisen behöver hänvisa kvinnor som utsatts för brott i nära relation till socialtjänsten.

Socialtjänsten och Polismyndigheten genomför olika riskbedömningar vid våld i nära relation. Polismyndigheten använder sig av riskbedömningsverktyget SARA. Samtliga riskbedömningar görs av en särskild grupp som heter personskyddsgrupp. Socialsekreterare som jobbar med vuxna använder sig av riskbedömningsverktyget FREDA, som består av Ja och Nej-frågor. I de fall socialsekreterare bedömer att FREDA är olämpligt att använda vid bedömning av riskbilden mot en viss person, så kan de ställa öppna frågor som liknar FREDA:s eller låta kvinnan berätta om sin situation med egna ord.

I enskilda ärenden kan gemensamma riskbedömningar genomföras, där polisen, socialtjänsten och andra relevanta aktörer deltar. Inga riskbedömningsverktyg används av socialsekreterare som jobbar med barn utan riskbedömningen görs utifrån inkommen

information till enheten. En skyddsbedömning gentemot barnet görs för att utreda behov av akuta skyddsåtgärder för att bedöma om barnet är i behov av en placering utanför hemmet.

Olika enheter på socialtjänsten samarbetar med varandra och lämnar informationen som anses av vikt för utredningen till varandra. På så sätt kan socialsekreterare som arbetar med vuxna kvinnor få relevant information från polisen, via socialsekreterare som arbetar med barn.

När det gäller ärenden som avser barn gör polisen orosanmälan till socialtjänsten vid kännedom om eller misstanke att ett barn far illa. Samverkan behövs i de fall både polisen och socialtjänsten genomför parallella utredningar och hänsyn behöver tas till de olika behoven. En av socialsekreterarna förklarar:

” Ofta pågår det en polisutredning parallellt med vår barnutredning, Den kontakten ser oftast ut så att man kollar av vart man ligger i processen, om polisen ska hålla fler förhör med den som varit utsatt för våld ... våra utredningar, vi gör inte dom ihop, utan dom löper på parallellt, så det är mest, skulle jag säga, telefonkontakt för att veta hur man ska gå vidare för att inte förstöra varandras arbeten” (S-IP4).

Som exempel på att ta hänsyn till varandras behov kan nämnas att polisen kan ha önskemål om att barnet inte genomgår samtal med socialtjänsten, för att minimera risken för att bli påverkad inför utredande barnsamtal.

Intervjupersonerna berättade under intervjun att socialtjänsten brukar vara de som hämtar barnen från skolan eller förskolan, när barnen ska på utredande barnsamtal på Barnahuset. En polis tycker att det är en trygghet för barnet att bli hämtad av en socialsekreterare barnet har träffat tidigare än att bli hämtad av en polis: *”Samverkan är ett måste. Till exempel vid barnärenden så kan socialtjänsten hämta barnen på skolan [...]. Det hade inte fungerat lika bra om socialtjänsten hade sagt nej till att hjälpa oss med att skjutsa barnen till exempel” (P-IP2).*

Inför utredande barnsamtal så behöver socialsekreterare planera med skolan eller förskolan om hur barnet ska hämtas och det sker utan vårdnadshavarnas kännedom. En person som barnet känner sig trygg med, så kallad trygghetsperson, följer med till Barnahuset. Under tiden polisen genomför utredande barnsamtal på Barnahuset, så sitter socialsekreteraren som

hämtat barnet i rummet bredvid och lyssnar på det barnet berättar. På så sätt undviks att barnet behöver upprepa vad det berättat till polisen för socialtjänsten igen.

I vissa fall får polisen information från socialtjänsten om barnets mognad och kognitiva förmåga för att kunna bedöma möjligheten att genomföra ett utredande barnsamtal: ” *vi kan få information av socialtjänsten om barnen när det kommer till den mentala kapaciteten, eftersom det kan vara skillnad mellan en 5-åring och en 5-åring så att säga*” (P-IP2).

När det gäller skyddsärenden har socialsekreterare kontakt med polisen vid enskilda ärenden för stöd och rådgivning.

Det framkommer att vid skyddsärenden, där en kvinna är i behov av skydd så har polisen ett närmare samarbete med socialtjänsten av den anledningen att socialtjänsten oftast placerar den utsatta kvinnan på ett skyddat boende och polisen behöver socialtjänstens hjälp för kontakt med kvinnan. En polis berättar:

”När en kvinna är i behov av skydd då är det närmare samarbete med socialtjänst eftersom det är dom som oftast placerar kvinnan på ett boende. Jag ringer till socialtjänsten [...] där de hjälper mig att få kontakt med kvinnan och se till att vi kan mötas någonstans, [...] de är spindeln i nätet”
(P-IP1).

7.2 Hinder i samverkan

Det uppstår hinder i samverkan och resultaten pekar ut juridiska hinder, tids- och resursbrist samt skilda bedömningar som de främsta underteman.

7.2.1 Juridiska hinder

Intervjupersonerna anser att sekretessen är ett hinder för samverkan. Poliserna poängterar att de är nöjda med den hjälp och stöd de får från socialtjänsten och tycker att socialtjänsten är så hjälpsamma som det går i ärenden där man samverkar med varandra. Poliserna uttrycker förståelse över att de inte kan få mycket information från socialtjänsten på grund av de starka sekretessbestämmelserna.

Sekretess ses som ett hinder för samverkan i arbetet med vuxna våldsutsatta kvinnor, då sekretessbestämmelserna är svåra att upphäva. Enligt intervjupersonerna ska socialtjänsten upphäva sekretess vid brott som ger mer än två års fängelsestraff och polisanmäla, men då det är svårt för socialtjänsten att uppskatta hur lång straff en fällande dom kan ge och att förövare

i många fall kan bli dömda för fängelsestraff i mindre än två år så görs inga polisanmälningar. En socialsekreterare berättade följande: *”Jag har ju haft ärende där personen råkat oerhört illa, men domen inte ens har blivit något mer än något år ens”* (S-IP3). Sekretess mellan de två myndigheterna kan även upphävas i de fall den utsatta kvinnan ger sitt samtycke till att uppgifterna hon lämnar till en part kan föras vidare. Eftersom socialtjänsten jobbar för att motivera kvinnan till att polisanmäla själv, genom att förklara hur processen går till och se till att kvinnan känner sig trygg, så används inte den möjligheten rutinmässigt.

7.2.2 Tids- och resursbrist

Socialsekreterare som jobbar med barnutredningar upplever inte sekretess som det största hindret i samverkan, utan betonar andra aspekter: *”Personalomsättning, personalbrist, resursbrist och att man har lite kunskap och förståelse för varandras arbeten kan jag tänka på är ett hinder för samverkan”* (S-IP4).

En socialsekreterare berättar följande om sin syn på våld *”Våld överlag är inget som kommer bli mindre av, känns det som”* (S-IP4). Det är viktigt att ha tid och resurser inom organisationen, för att kunna lägga fokus på våldsärenden.

Tidsbristen betraktas som ett hinder för samverkan i våldsärenden, när socialsekreterare har flera akuta ärenden som alla måste prioriteras högt. En socialsekreterare uppger följande gällande tidsbristen: *”Vår huvudsakliga uppgift är att jobba med [...], sedan är det såklart att vi ska prioritera skyddsärenden, men eftersom vi har även andra arbetsuppgifter så blir det att vi måste ta det akuta. Och då faller ju samverkan”* (S-IP3).

Vid utredande barnsamtal har brist på resurser hos polisen pekats ut som en orsak till att barnutredande samtal inte alltid genomförs i nära anslutning till själva händelsen, vilket ökar risken till att barnet glömmer vissa saker och den informationen som framkommer under utredande samtalet blir mindre tillförlitlig ju längre tiden går.

Tidsbristen påverkar de våldsutsatta kvinnorna negativt i de fall polisens utredningar drar ut på tiden. En av poliserna ser kopplingar till att ju längre tid det tar tills polisen kan hålla förhör desto troligare är att kvinnan drar tillbaka sina anmälningar. Att det är viktigt att processen går fort och att kvinnan känner att hon blir sedd, hörd och bekräftad i tid och snabbt samt att hon får chans att berätta sin version. När kvinnan känner förtroende för polisen så

leder det till bättre förutsättningar med bra avslut och risken för att hon drar tillbaka sin anmälan minskar.

7.2.3 Skilda bedömningar

Bedömning av hotbilden kan variera beroende på vilket riskbedömningsverktyg som används, vilken information respektive myndighet förfogar över och vilka kontakter man har med den utsatta kvinnan. Olika bedömningar av hotbilden kan leda till att socialsekreterare inte hämtar barnen och kör dem till polisen för utredande samtal i de fall de anser att en hotbild föreligger.

7.3 Önskemål och möjligheter

Både socialtjänsten och polisen har förväntningar på varandra utifrån var och ens professionella roller och uppdrag, där Polismyndighetens arbetsuppgifter handlar om att utreda brott och öka människors trygghet och Socialtjänstens att ge stöd till de våldsutsatta.

7.3.1 Tydliga kommunikationsvägar

En polis tycker att det bör finnas bättre datastöd som fungerar lite som e-maillåda som är gemensamt för polisen och socialtjänsten, där de kan fylla i och dela med sig av information, istället för en fax som används idag. Polisen framhåller följande: *”Ett bättre arbetssystem för att kunna kommunicera [...]. För mig känns faxen ålderdomligt och osäkert, tänk om man trycker fel siffra och så hamnar det någon annanstans, med känsliga uppgifter”* (P-IP1).

Intervjupersonerna som jobbar inom Polismyndigheten tar båda upp vikten av att det ska finnas kontaktpersoner som man kan hänvisa de utsatta kvinnorna till vid behov.

7.3.2 Stötta och hjälpa varandra

En av socialsekreterarna uppger följande *” Vi jobbar ju, både socialtjänsten och polisen, för att barn och alla personer i samhället ska ha det bra och att man inte ska uppleva våld i någon form”* (P-IP4).

Samverkan har utvecklats bra på kort tid, och diskussioner finns på att utöka samverkan ännu mer med socialtjänsten, enligt en av poliserna. Socialsekreterare tycker också att samverkan med polisen har utvecklats positivt och är tillfredsställande. Den goda samverkan har lett kännedom om vilka personer man kan kontakta vid behov.

Fördelen med samverkan och utbyte av information är enligt en av socialsekreterarna att:

”man får en helhetsbild som man kanske annars missar. De flesta har säkert, om det förekommit våld under en längre tid, så har de på endera sätt varit i kontakt med polisen eller at polisen varit dit [...] så det kan hända att polisen har kännedom om ärendet som vi inte har [...] och det kan vara som stöd i våra skyddsbedömningar i ärendet” (S-IP3).

För bättre bedömning av skyddsbehov och bättre planering av insatser, tillsammans med den utsatta kvinnan, behöver information om den misstänkte våldsmannen nå fram till socialtjänsten:

”Vi skulle vilja ha mer information om när personen blir häktad eller anhållen, när en dom fallit och liknande saker. Det har vi ju ganska lite kännedom om, eller vet lite om, och det kan vara saker som är väldigt relevanta för vårt jobb med kvinnan” (S-IP3).

Hjälp och stöttning från polisens sida efterfrågas i de fall socialsekreterare behöver göra hembesök som bedöms som otrygga och farliga att genomföra utan polisens hjälp.

För att underlätta för den utsatta kvinnan vid kontakter med socialtjänsten så önskar polisen namn på en kontaktperson hos socialtjänsten som polisen kan hänvisa till och som i sin tur hjälper att slussa kvinnan vidare till de olika enheterna på socialtjänsten. I de fall polisen inte lyckas motivera kvinnan till att fullfölja utredningen så behöver socialtjänsten stödja kvinnan och öka kvinnans motivation att fortsätta vara delaktig i polisutredningen.

8 Diskussion

I detta kapitel diskuteras resultat och analys i förhållande till syfte, frågeställningar, den teoretiska ramen samt tidigare forskning. Dessutom framförs egna reflektioner av det som framkommit i studien. De viktigaste resultaten lyfts och diskuteras och frågeställningarna till denna studie besvaras i denna del.

Studien syftade till att undersöka socialsekreterares och polisers upplevelser och erfarenheter av samverkan mellan socialtjänsten och polisen gällande mäns våld mot kvinnor och barn i nära relation. Frågeställningarna var hur samverkan upplevs mellan socialtjänst och polis gällande mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer och vilka möjligheter och hinder finns för samverkan mellan socialtjänst och polis.

8.1.1 Upplevelser av praktisk samverkan mellan socialtjänst och polis

Denna studie visade att både polisen och socialtjänsten insåg komplexiteten i ärenden med våld i nära relationer. De var medvetna om samverkans betydelse för att kunna hjälpa utsatta kvinnor och barn till att leva i en trygg miljö fri från våld och samverkade med varandra utifrån de möjligheter de hade. Att samverkan är nödvändig bekräftas också av Björck (2014) som menar att alla måste ta sitt ansvar för de olika insatserna när det kommer till ärenden gällande våld mot kvinnor i nära relationer.

Studien visade att polisen och socialtjänsten träffades i samverkansgrupper. Samverkansträffarna skedde på kommunnivå och bestod av intressenter från olika myndigheter och organisationer i respektive kommun. Enligt det som framkom skedde samverkansträffarna regelbundet och användes för allmänna diskussioner, utbyte av aktuell information och för att lyfta fram nuvarande problem. En fördel med samverkansträffarna som tydligt framkom i studien, var att de gav deltagare möjlighet till att lära känna varandra och få förståelse för varandras arbetsuppgifter, vilket skapade bra förutsättningar för samverkan och underlättade framtida kontakter i enskilda ärenden. Förutom samverkansträffarna skedde kontakter mellan polisen och socialtjänsten vid behov för råd och stöd i enskilda ärenden. Samverkan skedde på regional nivå, formellt och regelbundet i olika nätverk och informellt och oregelbundet mellan enskilda professionella, i enlighet med Björcks (2014) beskrivning av samverkansformer där samverkan kan ske på olika nivåer och i olika former. Enligt min mening så är det en fördel att bedriva arbetet under lokala förutsättningar då socialtjänstens olika insatser kan variera från kommun till kommun. Samtidigt kan det tänkas vara ett hinder om goda exempel i arbetet mot våld i nära relationer

och annan viktig information inte kan spridas vidare till andra kommuner inom regionen. Av den anledningen menar jag att det är viktigt att utveckla en process som leder till att goda exempel från samverkan på alla nivåer kan spridas vidare inom nätverken på ett strukturerat sätt.

Resultatet av studien visade att intervjupersonerna ansåg att samverkan mellan polisen och socialtjänsten skedde främst i de fall där barn som antogs vara offer för, eller bevittnat våld i nära relationer fanns. Samverkan skedde även vid behov i de fall kvinnor behövde skyddsinsatser. Samverkan var mer uppbyggt i de fall barn fanns med i bilden och det framkom av resultatet att medvetenhet fanns om det lagstadgade kravet att anmäla misstankar om att barn far illa ut till socialtjänsten. I de fall utredande samtal med barn behövde genomföras så skedde det på Barnahus. Barnahus är en barnvänlig lokal där barnet kan möta de myndigheter som samverkar för att utreda vad som hänt och barnets behov av skydd, utan att barnet behöver åka runt och upprepa sin berättelse flera gånger (Olsson, 2017). Det framkom i studien att socialsekreterare bildade en uppfattning om barnets behov och om de insatser som krävdes genom att lyssna på det barnet berättade i det utredande samtalet från ett annat rum. Flera insatser kunde bedrivas parallellt med varandra och olika enheter inom socialtjänsten samverkade med varandra och med polisen för att förebygga fortsatt våld både när det gäller barnet och dennes närstående. Detta kan tänkas bekräfta den tidigare forskningen som visar att implementeringen av barnahusmodellen kan ses som ett led i utvecklingen av samverkansinsatser som riktas mot våldsutsatta barn och som ett led i utvecklingen av insatser för att förebygga våld i nära relationer i alla sina former och inte specifikt våld som riktas mot barn (Johansson m.fl., 2017). Att samverkan bedrivs på ett strukturerat sätt i ärenden med barn kan tänkas bero på tydlig lagstiftning och på att utvecklade arbetssätt och rutiner leder till en gemensam bild över syftet med samverkan och förståelse över hur samverkan ska utformas. Förståelse som enligt Westrin (1986) är grundläggande för en bra samverkan. Detta delas även av Horwarth & Morrison (2007) som menar att förståelse för målet med samverkan, tydlig ansvarsfördelning, tydliga rollfördelningar och respekt för varandras roller och samordning av samverkansinsatser leder till strukturerad samverkan.

Samverkan mellan socialtjänsten och polisen skedde vid behov enligt vad som framkom i denna studie när det handlade om vuxna kvinnor i behov av skydd. Akuta skyddsinsatser genomfördes av socialtjänsten för att placera kvinnan på en säker plats och i de fall polisen behövde kontakta kvinnan så skedde kontakten via socialtjänsten, så att informationen om

kvinnans vistelseort inte röjdes. Kontakter mellan båda myndigheter förekom även för rådfrågning och om en gemensam riskbedömning genomfördes. De starka sekretessreglerna som gällde för uppgift om personliga förhållanden hindrade socialtjänsten från att lämna uppgifter till polis, vilket hämmade möjligheter till samverkan i enskilda ärenden som gällde vuxna kvinnor. Socialsekreterare i studien var medvetna om de olika sekretessbrytande reglerna och möjlighet att lämna sekretessbelagda uppgifter som angick misstanke om begånget brott till Polismyndigheten i de fall det förväntade straffet för förövaren var fängelse i minst två år. Att den möjligheten inte användes idag förklarades av socialsekreterare att straffskalan för kvinnofridskränkning var i många fall mindre än ett år och att det gjorde det svårt för enskilda socialsekreterare att bedöma om sekretessbelagda uppgifter fick lämnas i varje enskilt fall. Socialsekreterare i studien var också medvetna om att sekretessbelagda uppgifter fick lämnas till polisen om den utsatta kvinnan uttryckligen medgav detta. Den möjligheten användes inte regelmässigt. Istället satsade socialsekreterare på att motivera kvinnan till att själv lämna en polisanmälan när kvinnan var redo. Det finns enligt min mening flera faktorer som belyser svårigheter i socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor. Socialsekreterare måste beakta den grundläggande principen för socialtjänstens arbete om att alla insatser bygger på frivillighet och att den våldsutsatta kvinnan är villig att ta emot hjälpen och har rätt att fatta de beslut som rör henne. De måste samtidigt erbjuda stöd- och informationsinsatser i flera omgångar för att motivera kvinnan i syfte att förebygga det fortsatta våldet. Arbetet ska bedrivas utifrån kvinnans förutsättningar och aktuella livssituation men man måste samtidigt ta i beaktning det faktum att polisens utredning inte ska försenas, då långa utredningstider skapar en känsla av otrygghet hos kvinnan. Tidigare forskning belyser att socialt stöd till våldsutsatta kvinnor i samband med rättsprocesser ökar kvinnors benägenhet att fortsätta delta i polisutredningarna (Ekström & Lindström, 2016) och att socialtjänstens stöd till brottsoffer inte omfattar skyldighet till stöd i eventuella rättsliga förfaranden, vilket gör det nödvändigt att fastställa stödets omfattning och på vilket sätt arbetet ska bedrivas (Ekström & Lindström, 2016). Jag menar att avsaknaden av tydliga rutiner för insatsernas utformning och det faktum att lagstiftningen lämnar ett tolkningsutrymme om de situationer i vilka stöd ska lämnas resulterar i att arbetet bedrivs utifrån de enskilda socialsekreterarnas tolkningar och utifrån de organisatoriska förutsättningar som råder på arbetsplatsen. Kopplat till samverkansmodellen enligt Westrin (1986) så varierar interaktionsgraden mellan myndigheterna och kan tänkas röra sig mellan olika nivåer: Samordning, där socialtjänsten och polisen utför sitt arbete var för sig utan att något närmare samarbete sker, och kollaboration, där båda parter samarbetar i en specifik

fråga och kan träffas för att diskutera och försöka hitta lösning på ett visst problem, där samverkan etableras på det personliga planet mellan olika professionella. Avsaknad av tydliga ramverk och rutiner för hur samverkan kan bedrivas leder till oklart definierade roller och förväntningar på varandra även enligt Buchbinder & Eisikovits (2008) och gör att samverkan bedrivs på interpersonell nivå mellan enskilda professionella.

8.1.2 Hinder i samverkan

Denna studie visade att flera faktorer upplevdes som hindrande för samverkan. De starka sekretessbestämmelserna inom socialtjänsten i ärenden gällande vuxna kvinnor, tids- och resursbrist, personalomsättning och användandet av olika riskbedömningsverktyg upplevdes som hindrande för samverkan. Rättsliga hinder och organisatoriska förutsättningar hade alltså påverkan på arbetet med våldsutsatta kvinnor och i vilken mån insatserna motsvarade de enskildas behov. Rättsliga hinder för utbyte av information, otydlig ansvarsfördelning och strukturella skillnader är faktorer som hindrar samverkan mellan olika aktörer (Magnusson m.fl., 2013).

För långsiktigt främjande av förebyggande insatser inom våld i nära relationer krävs ökade resurser från samhället (Jakobsson m.fl., 2012) och det blir enligt min mening problematiskt om det förebyggande arbetet med våldsutsatta inte kan bedrivas på bästa sätt på grund av tidsbrist eller hög arbetsbörda hos de som arbetar med våld i nära relationer.

Även användandet av olika riskbedömningsinstrument kan leda till svårigheter i samverkan när bedömningen hos olika aktörer leder till olika tolkningar i en viss situation, och att vissa risker missbedöms. Enligt Danermark (2000) hindras samverkan när man talar olika språk och använder sig av olika begrepp. Denna studie visade att samtliga riskbedömningar hos polisen genomfördes av personsäkerhetsgruppen med hjälp av bedömningsverktyget SARA. Polisens sätt att arbeta med riskbedömningar stöds av tidigare forskning där Brottsförebyggande rådet pekar på att strukturerade riskanalyser ska genomföras av personal inom brottsoffer- och personsäkerhetsverksamheten (Jönsson, 2010) och SARA anses vara rätt verktyg inom polisen för bedömning av risker och förebyggande av fortsatt våld när det kommer till våld i nära relationer (Belfrage, m.fl., 2012).

Riskbedömningar på socialtjänsten genomfördes av enskilda socialsekreterare med stöd av riskbedömningsverktyget FREDA, alternativt genom att ställa egna frågor eller att de lyssnade på den våldsutsatta kvinnans berättelse. Tidigare forskning bekräftar att användandet av verktyget kan vara problematiskt (Stranz m.fl., 2015), vilket tyder på att socialsekreterare agerar rätt genom att bedöma det bästa tillvägagångssättet för riskbedömningar i varje enskilt

fall. Även om studien visade att både polisen och socialtjänsten genomför riskbedömningar enligt de krav som ställs, och på det sättet som bekräftas av tidigare forskning så kvarstår problemet att riskbedömningarna görs på olika sätt på de olika myndigheterna. Det kan medföra enligt mig att de våldsutsatta inte får den hjälp och stöd de har rätt till, när var och en jobbar utifrån den egna verksamhetens krav och målsättningar.

8.1.3 Möjligheter i samverkan/förslag för bättre samverkan

De professionellas kunskaper, engagemang och empati måste alltid finnas med i bakgrunden för samverkan (Björck, 2014). Engagemang för att förbättra livsvillkor för de våldsutsatta är något som framträtt med all tydlighet under samtliga intervjuer i studien. Specifika önskemål och behov framfördes av både intervjupersoner från polisen och socialtjänsten för att förbättra samverkan i ärenden gällande våld i nära relationer. Önskemålen grundades på medvetenhet om komplexiteten i ärenden och viljan om att våldsutsatta kvinnor och barn skulle skyddas på bästa sätt. Jag anser att intervjupersonernas egna tankar och önskemål om hur arbetet kring våldsutsatta kvinnor och barn kan förbättras är viktiga att lyfta, då det ger ökad kunskap om samverkan och bidrar till bättre möjligheter till hjälp för de som utsätts för våld i nära relationer.

Intervjupersonerna från polisen lyfte upp vikten av att utreda brott i nära anslutning till händelsen och behov av rättssäker datastöd för informationsutbyte. Önskemål riktades till socialtjänsten om snabbare genomförande av insatser som syftade till att motivera kvinnan till att polisanmäla. Orsaken till detta baserades på vetskapen om att ju snabbare och smidigare utredningsprocessen går desto mer förtroende kände kvinnan till polisen. Det, i sin tur ökade kvinnans benägenhet att delta i utredningen under hela rättsprocessen. En faktor som påverkade kvinnans benägenhet att söka olika hjälpinsatser var om hon fick hjälp med hänvisning till rätt personer inom en organisation. Baserat på detta, lyfte polisen önskemål om en kontaktperson hos Socialtjänsten som utredare på Polismyndigheten kunde hänvisa kvinnan till. Haesler (2013) menar också att kvinnor som får hjälp med hänvisning till rätt instanser får den hjälpen de behöver och därigenom förbättrat livskvalitet och mindre risk att bli utsatta för våld igen Haesler (2013).

Intervjupersonerna från Socialtjänsten lyfte att planering av rätta insatser till de våldsutsatta underlättades avsevärt om socialtjänstens underlag till insatsernas utformning kompletterades med information om förövaren från polisen. Specifikt efterfrågades information om när en person blev häktad, anhållen eller släppt, när domen föll och vad den innehöll. Den informationen kom inte till socialtjänstens kännedom i dagsläget. Socialtjänsten

uttryckte även behov av polisens närvaro i de fall hembesök som bedömdes som otrygga behövde genomföras. I likhet med önskemål om snabbare insatser som framfördes av polisen till socialtjänsten så framfördes liknande önskemål om snabbare hantering av utredande samtal hos Polismyndigheten. Orsaken till detta var att Socialtjänstens utredningar behövde förhålla sig till en viss tidsram. Ju längre tid de utredande samtalen hos polisen pågick desto längre tid behövde socialsekreterare vänta med sin utredning.

Samverkan är lättare att tala om än att genomföra genom faktiska handlingar (Björck, 2014). Björck framför vidare att det krävs fler aktörer vid våldsärenden och det är viktigt att alla inblandade tar sitt ansvar (Björck, 2014). Utifrån detta menar jag att det är viktigt att lyfta de önskemål och förslag som framkommit i denna studie. Viljan att inkomma med synpunkter tyder, enligt mig, på intresse att förbättra den befintliga samverkan utifrån det som lyfts som viktigt från intervjupersonerna i denna studie.

8.2 Förslag på fortsatt forskning

Det finns behov av vidare forskning när det gäller samverkan mellan socialtjänsten och polisen vid våld i nära relationer. Det skulle vara intressant att genomföra en studie i Dalarna för att forska i vilka typer av ärenden samverkan behöver ske i och vilka aktörer som bedöms vara viktiga i samverkan. Vilka förväntningar, krav och önskemål respektive myndighet har på sig och på varandra samt vilka faktorer påverkar samverkan och hur samverkan kan förbättras. Ett annat viktigt forskningsområde vore att undersöka hur kvinnor som varit föremål för utredning upplevde hanteringen och stödet från båda myndigheter.

8.3 Slutsatser

Studiens resultat visade att både socialsekreterarna och poliserna är positivt inställda till samverkan och har viljan att hjälpa de våldsutsatta kvinnor och barn på bästa sätt. Samverkan mellan socialtjänsten och polisen sker i de fall där barn har utsatts för eller bevittnat våld i nära relationer och i de fall kvinnor behöver skyddsåtgärder.

Samverkan är olika utvecklad i olika typer av ärenden och uppfattas vara mer omfattande och strukturerad när den sker kring barn. Sekretessbestämmelser, olika arbetssätt, avsaknad av tydliga rutiner, resursbrist och tidsbrist försvårar samverkan.

Samverkan mellan polisen och socialtjänsten behöver ses över och kartläggas när det gäller ärenden som rör vuxna kvinnor. Tillsammans kan man diskutera hur utsatta kvinnor kan få lättillgänglig hjälp och bra bemötande och utifrån det hitta bästa samverkansformer,

tydliggöra kraven på varandra, sätta tydliga mål och göra täta utvärderingar i syfte att förbättra samverkan i olika fall. Även riskbedömningsarbetet och genomgång av sekretessregler bör ingå i kartläggningen. Önskemål om tydliga riktlinjer gällande tolkningar av sekretessregler kan föras upp till jurister i båda organisationerna eller till Socialstyrelsen, för att säkerställa att nuvarande tolkningar av sekretessbestämmelserna görs utifrån förarbeten och lagstiftarens intentioner med lagen.

Studien visade också att träffar, yrkesverksamma emellan, ger personkännedom, underlättar framtida kontakter i enskilda ärenden och utvecklar samverkan. Regelbundna temadagar och informationsträffar mellan de två myndigheterna kan därför vara ett sätt att lära känna varandra och öka förståelse för varandras arbete.

Referenser

- Backman, J. (2016). *Rapporter och uppsatser* (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB
- Belfrage, H., Strand, S., Storey, J., Gibas, A., Kropp, P. & Hart, S. (2012). Assessment and Management of Risk for Intimate Partner Violence by Police Officers Using the Spousal Assault Risk Assessment Guide. *Law and Human Behavior*, 36(1), 60-67. Från <https://www-jstor-org.www.bibproxy.du.se/stable/43598495>
- Björck, A. (2014). Samverkan. I Heimer, G., Björck, A. & Kunosson, C. (Red.), *Våldsutsatta kvinnor- samhällets ansvar* (3 uppl.), (s. 117-125). Lund: Studentlitteratur AB
- Bringselius, L. (2017). *Tillitsbaserad styrning och ledning: Ett ramverk*. (uppl. 2). Stockholm: Tillitsdelegationen. Från http://lup.lub.lu.se/search/ws/files/35941881/Rapport_Tillitsdelegationen_2017_2_upplaga_2.pdf
- Brottsofferjourens Riksförbund. (2013). *Brottsofferjourenas Riksförbunds synpunkter på Socialstyrelsens bedömningsinstrument FREDA*. Hämtad 2018-12-03 från [http://www.brottsofferjouren.se/ckfinder/userfiles/file/BOJs%20synpunkter%20p%C3%A5%20Socialstyrelsens%20FREDA_rapport%202013\(2\).pdf](http://www.brottsofferjouren.se/ckfinder/userfiles/file/BOJs%20synpunkter%20p%C3%A5%20Socialstyrelsens%20FREDA_rapport%202013(2).pdf)
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (2 uppl.). Stockholm: Liber AB
- Buchbinder, E. & Eisikovits, Z. (2008). Collaborative Discourse: The Case of Police and Social Work Relationships in Intimate Violence Intervention in Israel. *Journal of Social Service Research*, 34(4), 1–13. doi: 10.1080/01488370802162251.
- Carlsson, H. (2013). *Brottsofferjourenas Riksförbunds synpunkter på Socialstyrelsens bedömningsinstrument FREDA*. Brottsofferjouren. Hämtad 2018-12-03 från [http://www.brottsofferjouren.se/ckfinder/userfiles/file/BOJs%20synpunkter%20p%C3%A5%20Socialstyrelsens%20FREDA_rapport%202013\(2\).pdf](http://www.brottsofferjouren.se/ckfinder/userfiles/file/BOJs%20synpunkter%20p%C3%A5%20Socialstyrelsens%20FREDA_rapport%202013(2).pdf)
- Danermark, B. (2000). *Samverkan - himmel eller helvete*. Stockholm: Förlagshuset Gothia AB

- Ekström, V., & Lindström, P. (2016). In the service of justice: Will social support to victims of domestic violence increase prosecution? *International Review of Victimology*, 22(3), 257–267. doi: 10.1177/0269758016651946
- Enander, V. (2014). Socialtjänstens ansvar. I Heimer, G., Björck, A. & Kunosson, C. (Red.), *Våldsutsatta kvinnor- samhällets ansvar* (3 uppl.), (s. 153-180). Lund: Studentlitteratur AB
- Frenzel, A. (2014). *Brott i nära relationer. En nationell kartläggning* (Brottsförebyggande rådet 2014:8). Från https://www.bra.se/download/18.9eaaede145606cc8651ff/1399015861526/2014_8_Brott_i_nara_relationer.pdf
- Förvaltningslag* (SFS 2017:900). Hämtad 2018-10-15 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forvaltningslag-2017900_sfs-2017-900/
- Grape, O. (2015). Samverkan inom och mellan människobehandlande organisationer. I Johansson, S., Dellgran, P. & Höjer, P. (Red.), *Människobehandlande organisationer. Villkor, styrning och professionellt välfärdsarbete* (s. 292–312). Stockholm: Natur och kultur
- Haesler, L. (2013). Themes of Coping in the Spectrum of Domestic Violence Abuse: A Review of the Literature. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 10(1), 25-32. doi: 10.1080/15433714.2013.751230
- Horwath, J. & Morrison, T. (2007). Collaboration, integration and change in children's services: Critical issues and key ingredients. *Child abuse & neglect. The international Journal*, 31(1), 55-69. Från <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213406003310>
- Jakobsson, A., von Borgstede, C., Krantz, G., Spak, F. & Hensing, G. (2013). Possibilities and Hindrances for Prevention of Intimate Partner Violence: Perceptions Among Professionals and Decision Makers in a Swedish Medium-Sized Town. *International Journal of Behavioral Medicine*, 20(3), 337-343. doi: 10.1007/s12529-012-9238-1

- Johansson, S., Stefansen, K., Bakketeig, E. & Kaldal, A. (2017). Implementing the Nordic Barnahus Model: Characteristics and Local Adaptions. I Johansson, S., Stefansen, K., Bakketeig, E. & Kaldal, A. (Ed.), *Collaborating Against Child Abuse* (pp. 1-31). Cham: Palgrave Macmillan <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-58388-4.pdf>
- Johansson, S., Dellgran, P. & Höjer, P. (2015). Inledning. I Johansson, S., Dellgran, P. & Höjer, P. (red.), *Människobehandlande organisationer. Villkor, styrning och professionellt välfärdsarbete* (s. 21-40). Stockholm: Natur och kultur
- Jönsson, L. (2010). *Upprepad utsatthet för våld. Polisens och socialtjänstens arbete i nio län.* (Brottsförebyggande rådet 2010:19). Hämtad 2018-12-08 från https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f18000202/1371914719282/2010_19_upprepad_utsatthet.pdf
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB
- Landberg, Å. (2009). *Boken om barnahus: Samverkan med barnet i centrum* (1 uppl.). Stockholm: Gothia.
- Magnusson, K., Holth, H. M., Mosdal, M., & Felizia, R. (2013). Anställdas erfarenheter av tvärvetenskaplig samverkan inom missbruksvården: En kvalitativ studie av två norska och två svenska verksamheter. *Vård i Norden*, 33(2), 28–30.
doi: 10.1177/010740831303300206
- NCK (u.å.). *Mäns våld mot kvinnor - ett globalt perspektiv*. Hämtad 2018-11-14 från <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/mans-vald-mot-kvinnor-ett-globalt-perspektiv/mans-vald-mot-kvinnor---ett-globalt-perspektiv/>
- NCK (u.å.). *Polisens ansvar*. Hämtad 2018-11-20 från <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/polisens-ansvar/>
- NCK (u.å.). *Våld i nära relationer*. Hämtad 2018-11-14 från <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/vald-i-nara-relationer/>

Offentlighets- och sekretesslag (SFS 2009:400). Hämtad 2018-10-15 från

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

Olsson, M. (2017). Barn i Barnahus- En främmande fågel i Socialtjänstens Service- och Familjesystem. *Forskningsplattformen för Hälsa i Samverkan*, 2(2017), 1-133.

Polisen (2018). *Brott i nära relationer*. Hämtad 2018-11-17 från <https://polisen.se/lagar-och-regler/lagar-och-fakta-om-brott/brott-i-nara-relationer/>

Polislag (SFS 1984:387). Hämtad 2018-10-15 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/polislag-1984387_sfs-1984-387

Prop. 2006/07:38. *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*. Hämtad 2018-11-01 från <https://data.riksdagen.se/fil/48737CDE-0D45-4F26-82A9-B5650EE2F8DF>

Regeringen. (2016). *Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor*
Hämtad 2018-11-16, från https://www.regeringen.se/49d3d6/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstalldhet/en-nationell-strategi-for-att-forebygga-och-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor_utdrag-ur-skr.-2016_17_10.pdf

Regeringskansliet. (2011). *Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige*. Hämtad 2018-12-10 från <https://www.regeringen.se/49bbc4/contentassets/2a26913591f24fee99b910d3ceac4bd1/strategi-for-att-starka-barnets-rattigheter-i-sverige-s2010.026>

Rikspolisstyrelsen. (2009). *Brott i nära relationer*. Hämtad 2018-11-30 från [http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/12/Handbok_Brott_i_nara_relat_2009_081202\[1\]\[1\].pdf](http://kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/12/Handbok_Brott_i_nara_relat_2009_081202[1][1].pdf)

Socialstyrelsen (u.å.). *Våld i nära relationer*. Hämtad 2018-11-15 från <http://www.socialstyrelsen.se/valds-ochbrottsrelateradefragor/valdinararelationer>

Socialstyrelsen. (2016). *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Hämtad 2018-11-04 från <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20252/2016-6-37.pdf>

- Socialtjänstlag* (SFS 2001:453). Hämtad 2018-10-15 från
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453
- SOSFS 2014:4. *Våld i nära relationer* (2014). Hämtad 2018-11-03 från
<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19441/2014-5-7.pdf>
- SOU 2014:49. *Betänkande av Nationella samordnaren mot våld i nära relationer*. Hämtad 2018-11-28 från
<https://www.regeringen.se/contentassets/9d9b0adf4a844a77836ffa9ca6b466df/vald-i-nara-relationer---en-folkhalsofraga-forslag-for-ett-effektivare-arbete-del-1-av-2-sou-201449>
- Stranz, H., Vogel, M. & Wiklund, S. (2015). *Utvärdering av FREDA-bedömningsmetoder i arbetet med våldsutsatta*. Hämtad 2018-12-10 från <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:817072/FULLTEXT01.pdf>
- Sveriges Kommuner och Landsting (2016). *Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet. En undersökning av utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer i kommuner*. Hämtad 2018-12-11 från <https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-398-7.pdf?issuusl=ignore>
- United Nations General Assembly (1993). *Declaration on the Elimination of Violence against Women*. Hämtad 2018-12-13 från <http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm>
- United Nations Human Rights (1989). *Convention on the Rights of the Child*. Hämtad 2018-12-08 från <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad 2018-11-29 från
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>
- Westrin, C-G. (1986). Social och medicinsk samverkan - begrepp och betingelser. *Socialmedicinsk Tidskrift*, 1986(63), 280–285.

Bilaga 1 – Informationsbrev

Information gällande studie om samverkan mellan Socialtjänsten och Polismyndigheten

Jag heter Sally Aljebouri och går sista terminen på socionomprogrammet på Högskolan Dalarna och ska därmed skriva min C-uppsats.

Jag vill undersöka socialsekreterares och poliser upplevelser och erfarenheter av samverkan inom mäns våld mot kvinnor. Min handledare vid C-uppsatsen är Eva Randell från Högskolan Dalarna. Du tillfrågas härmed om deltagande i denna studie.

Studien syftar till att undersöka hur socialsekreterare och poliser upplever att samverkan fungerar mellan dem när det kommer till mäns våld mot kvinnor i nära relation. Jag är även intresserad av att veta vilka erfarenheter som socialsekreterarna och poliserna har av samverkan inom detta område. Mina huvudsakliga frågor kommer handla om hur samverkan upplevs fungera mellan er myndigheter, när ni samverkar, hur ni anser att det fungerar och vilka hinder ni upplever att det finns för samverkan.

Fyra socialsekreterare och poliser som jobbar med mäns våld mot kvinnor i nära relation och som har erfarenhet av samverkan kommer att intervjuas. Intervjun kommer att spelas in och transkriberas av mig och allt material från intervjuerna kommer att raderas efter att intervjuerna har analyserats. Intervjumaterial kommer att behandlas i konfidentiellt så att ingen obehörig kan ta del av dem. Det enda som kommer framkomma i min uppsats är yrkestillhörighet. Högskolan Dalarna är ansvarig för behandlingen av personuppgifter i samband med detta examensarbete. Du har som deltagare i undersökningen enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) rätt att få information om hur dina personuppgifter kommer behandlas. Du har även rätt att ansöka om ett så kallat registerutdrag, samt att få eventuella fel rättade. Vid frågor om behandlingen av personuppgifter kan du vända dig till Högskolans dataskyddsombud.

Resultatet kommer att presenteras i form av en C-uppsats vid Högskolan Dalarna. De som deltagit i intervjuerna kommer ges möjlighet att ta del av uppsatsen.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering.

Mer information kan fås av:

Sally Aljebouri, student vid Högskolan Dalarna

Mail: *(uppgift borttagen)*

Telefonnummer: *(uppgift borttagen)*

Eva Randell, handledare vid Högskolan Dalarna

Mail: *(uppgift borttagen)*

Telefonnummer: *(uppgift borttagen)*

Bilaga 2 – Intervjuguide

Frågor till polisen

Inledningsfrågor

1. Hur jobbar ni med BINR (Brott i nära relation)?
2. Vilka andra myndigheter och organisationer samverkar ni med?

Samverkansformer

3. Vid vilka typer av ärenden samverkar ni med socialtjänsten?
4. Vad har ni för slags rutiner kring samverkan mellan polis och socialtjänst? Finns det nationella riktlinjer eller har varje ort eller län sina egna rutiner?
5. Brukar ni ha gemensamma träffar i syfte för att förbättra samverkan mellan er parter?
6. Vilka förväntningar har ni från polisen på socialtjänsten?
7. Vilka bedömningsverktyg använder ni er av och sker dessa i samverkan med socialtjänsten? Om inte, brukar ni jämföra varandras bedömningar för att om era bedömningar är likvärdiga?
8. Hur sker samverkan när det finns barn med i bilden?

Möjligheter och hinder i samverkan

9. Hur upplever du att samverkan mellan polis och socialtjänst har utvecklats?
10. Hur skulle du vilja förbättra polisens arbete med BINR och samverkan med andra?
11. Vad är fördelen med samverkan med socialtjänsten när det kommer till BINR?
12. Vilka hinder finns det för samverkan? T.ex. sekretess

Frågor till socialtjänsten

Inledningsfrågor

1. Hur jobbar ni med mäns våld mot kvinnor i nära relation?
2. Vilka andra myndigheter och organisationer samverkar ni med?

Samverkansformer

3. Vid vilka typer av ärenden samverkar ni med polisen?

4. Vilka slags rutiner har ni kring samverkan mellan polisen och socialtjänsten? Finns det nationella riktlinjer eller har varje ort eller län egna rutiner?
5. Brukar ni ha gemensamma träffar i syfte för att förbättra samverkan mellan er två?
6. Vad brukar träffarna tillföra för er?
7. Hur skulle du vilja förbättra socialtjänstens arbete kring mäns våld mot kvinnor och samverkan med andra?
8. Vilka förväntningar har ni från socialtjänsten på polisen?
9. Vilka bedömningsverktyg använder ni av och sker dessa i samverkan med polisen?
10. Vid ärenden när barn finns med i bilden, hur samverkar ni då med polisen?

Möjligheter och hinder i samverkan

11. Hur upplever du att samverkan mellan polis och socialtjänst har utvecklats?
12. Vad är fördelen med samverkan med polisen när det kommer till våld i nära relationer/mäns våld mot kvinnor?
13. Vilka hinder finns det för samverkan?

Bilaga 3 – Etisk egengranskning

Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor

		Ja	Tveksamt	Nej
1	Kan frivilligheten att delta i studien ifrågasättas, d.v.s. innehåller studien t.ex. barn, personer med nedsatt kognitiv förmåga, personer med psykiska funktionshinder samt personer i beroendeställning i förhållande till den som utför studien (ex. på personer i beroendeställning är patienter och elever)?			X
2	Innebär undersökningen att informerat samtycke inte kommer att inhämtas (d.v.s. forskningspersonerna kommer inte att få full information om undersökningen och/eller möjlighet att avsäga sig ett deltagande)?			X
3	Innebär undersökningen någon form av fysiskt ingrepp på forskningspersonerna?			X
4	Kan undersökningen påverka forskningspersonerna fysiskt eller psykiskt?			X
5	Används biologiskt material som kan härledas till en levande eller avliden människa (t.ex. blodprov)?			X
6	Avser du behandla känsliga personuppgifter, som etnicitet, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv? Avser du behandla personuppgifter om lagöverträdelser, som brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden?			X
7	Avser du att behandla personuppgifter om lagöverträdelser, som brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden?			X

8	Avser du behandla personuppgifter på ett strukturerat sätt, t.ex. i ett register eller en databas? (Observera att även avkodade och krypterade personuppgifter betraktas som personuppgifter så länge det finns en kodnyckel).			X
----------	--	--	--	----------